

דף קנו.

עין משפט א.

ח"מ סימן רפ סעיף יב

יב. יא. נפל הבית עליו ועל אביו או על אחד ממורישיו, ואין ידוע איזה מת קודם^ז, והיתה עליו כתובת אשה ובעלי חובות הרי הנכסים בחזקת היורשים^ח ואין לאשה ולבעלי חובות כלום.

* ראוּבן ואשתו וארבעת בנותיהן שהיו בבית ונפל עליהם ומתו, ויורשי ראוּבן אומרים שמא ראוּבן או אחת מבנותיו מתו באחרונה, והם יורשין הכל, ויורשי האשה אומרים שהאשה מתה אחרונה אפי' הכי חולקין בשוה בניהם שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי^ט. ואם הבנות נשואות, ובא בעל של כל אחת ומבקש חלקו חולקין הממון לששה חלקים^י, וארבעה חלקים לבעלי הבנות וחלק אחד ליורשי ראוּבן וחלק אחד ליורשי האשה.

עין משפט ב.

ח"מ סימן קיא סעיף א

א. המלוה את חבירו בע"פ אינו גובה אלא ממה שימצא ביד הלוח,

ז. ממשנה ב"ב קנ"ז ע"א, וכתב ה"ה דקימ"ל כבית הלל דהנכסים בחזקת היורשין. דכתובת אשה אינה נגבית מהראוי כמ"ש באהע"ז סי' ק' סעיף ב', ובעלי חובות הגם שגובים מן הראוי מ"מ היורשים אומרים שאנחנו יורשים לא את אבינו אלא אבי אבינו. ש"ך ס"ק ג'.

ח. שמעמידים הנכסים על חזקתן והרי היו של אביו. ועוד שהן יורשין ודאין, שאף אם מת תחילה האב הן ג"כ יורשי הבן, משא"כ האשה ובעל חוב שאין להם זכות אלא אם מת האב תחילה ואין ספק מוציא מידי הודאי. סמ"ע ס"ק ל'.

ט. ממדכי בפי' מי שמת ב"ב ס' תרל"ח. ולא אומרים נעמיד הממון בחזקתו, שהרי גם לאשה יש חזקת כתובתה בחיי בעלה משא"כ בירושה הנ"ל. סמ"ע ס"ק ל'. ואין אומרים נלך בתר הרוב והרי יורשי הבעל באים מכח חמשה מצד הבעל ומצד ארבעת בנותיו. ואע"פ שלא נשבעה האשה על כתובתה מ"מ לא חיישינן שהתפיסה צררי היכא שמת פתאום. סמ"ע ס"ק ל"א.

י. בלשון הרמ"א כתב "אבל" אם הבנות נשואות וכתב הסמ"ע דלשון "אבל" מגומגם דזה פשוט כשיש לפנינו שש הטוענים כל אחד חלקו. סמ"ע ס"ק ל"ב.

אבל אינו טורף לא מלקוחות שקנו ממנו ולא ממתנות שנתן ^ז, אבל מכל מה שימצא בידו גובה בין קרקע בין מטלטלין ^ח אפי' קנאם אחר ההלואה.

א. ב. המלוה בשטר ^מ טורף מלקוחות וממקבלי המתנות שקנו וקיבלו ממנו קרקע אחר ההלואה, אפי' אם אינו מפורש בשטר ^נ האחריות. אבל אם פירש בשטר שהלוה לו על תנאי שלא יטרוף מלקוחות ולא ממקבלי מתנות תנאו קיים ^ס ואינו טורף מהם.

עין משפט ג. חר"מ סימן קז פעיף א

א. א. מצוה על היורשים לפרוע חוב אביהם, וכופין אותם בכך כמו שכופין את אביהם ^ע. ומדינא דגמ' אין כופין אותם אלא בהניח קרקעות ולא מטלטלין, אבל אחרי תקנת הגאונים ^פ כופין אותם גם בהניח מטלטלין ואפי' במלוה ע"פ, ואפי' קנאם אביהם אחר שלוחה ולא כתב דאיקני, שהיורש במקום אביו עומד.

א. ב. כופין את היתומים לפרוע חוב אביהם גם ממלוה שהיתה לאביהם

ז. ממשנה בתרא רע"ה ע"א. וגם ממתנה דאם לא היה עושה לו נחת רוח לא היה נותן לו וא"כ הוי כמכרו. סמ"ע ס"ק א'.

ח. ממה שאמרו בבתרא שם קנ"ז ע"א אפי' מגלימא דעל כתפיה. ואם שיעבד נכסיו בלי הסכמת אשתו, והם משועבדים לכתובתה דינו כמו במכר. ב"י בשם בעל התרומות. ועוד שם באשה שנתן לה אחר או בעלה קרקע קודם שלוחה, אף שהבעל אוכל מזה פירות אין הבעל חוב גובה מהם ועיינן בסי' צ"ז סעיף כ"ה. סמ"ע ס"ק ב'.

ט. ה"ה אם הודה בפני עדים וציוה לכתוב שטר, כ"כ הש"ך בס"ק ב' בשם בעה"ת.

י. ממציעא ט"ו ע"ב, דאיפסקא הלכתא דאחריות טעות סופר, דלא שדי איניש זוזי בכדי.

יא. דכל תנאי שבממון תנאו קיים כ"כ התוס' במציעא י"ד ע"א ד"ה שעבוד.

יב. רמב"ם פי"א מהלכות מלוה הלכה ח' מכתובות צ"א ע"ב מקטינא דארעא, ושם פ"ו ע"א וכמ"ש בתוס' שם ד"ה פריעת בע"ח מצוה וכ"כ הרא"ש שם.

יג. כ"כ הרא"ש בפ"ק דבב"ק סי' י"ט וכ"כ הר"ן בשם ר"ח, ורשב"א בתשובה ח"א סי' תתקי"ד. ובתשובת הריב"ש סי' שצ"ב.

וכתב הש"ך בס"ק א' דאם נתנו או מכרו הלוה או היתומים המטלטלין שירשו אין גובין מהם בע"ח גם מדינא דגמ' דמתנה כלקוחות, ואין קדימה במטלטלין כמבואר בסי' ק"ד סעיף ג' וכמ"ש הרא"ש בקידושין בפ' האומר פ"ג סי' י"ד. ובסעיף ג' בשו"ע איירי בקרקעות שאפי' מכרם היורש גובה מהם הבע"ח.

ביד אחרים בין גבו ז קרקע בין גבו מעות.

אם ירשו קרקע ומטלטלין, והיורשים רוצים להגבות קרקע והמלוה רוצה מטלטלין, שומעין ליורשים, ק אם לא שכתב לו מפורש בשטר שיכול לגבות ממטלטלין בין בחייו בין במותו.

א. ג. אם לא ירשו כלום מאביהם, אין חייבים לפרוע חוב אביהם מנכסיהם ואפי' מצוה ר אין בכך.

ירש קצת נכסים אין צריך לפרוע אלא ממה שירש ש. ואם אמר איני יורש ואיני משלם יבואר בסי' רע"ח אם שומעין לו.

דף קנז :

ח"מ סימן מג סעיף ז

עין משפט א.

ו. שטרי חוב המוקדמין ה פסולים, שהרי טורף בהם מלקוחות שלא כדין, וע"כ קנסו אותו חכמים שלא יגבה בשטר מוקדם א אלא מבני

צ. כתב הסמ"ע בס"ק ה' דה"ה לא גבו רק הניח שטרי חוב על לווין שלו, הבע"ח מוציא מהיורשים השטרי חוב וגובה מהן, דשטרות נחשבין כמטלטלין. וכתב הש"ך דה"ה שהבעל חוב יכול להוציא מדר' נתן מבעל חוב של בעל חוב שלו גם מטלטלי דיתמי.

וכתב בבבאוריים ס"ק ב' דכתובה אינה גובה ממלוה שחייב היורש בעצמו למוריש.

ק. דלא תיקנו להכריחם ממטלטלי, אלא כשאין להם קרקע, אבל כשיש להם קרקע דינו במקומו עומד שהמטלטלין שלהם שירשו אינם משועבדים לבעל חוב. טור.

וכתב הש"ך בס"ק ד' דאפי' תפס מטלטלין לא מהני כשרוצים היתומים ליתן לבע"ח קרקע. וכתב דכן מוכח מבעל התרומות ודלא כהב"ח בסי' ק"ה סעיף ד' ע"ש.

ר. כן דעת הרמב"ם בפ"א הלכה ח', וכ"כ רוב הפוסקים.

ש. מריב"ש סי' תע"ח.

ת. רמב"ם פ' כ"ג מלוה ומלוה, ממשנה ה' פרק י' דשביעית, וכ"כ הטור בשם הרי"ף ורש"י ורמב"ן ורשב"א.

א. וכתב הסמ"ע בס"ק י' אפי' אם יקחו הבי"ד לידם השטר ולא יתנו לטרוף בו מזמן הראשון, או שיכתבו על גוף השטר שלא יכול לטרוף בו מזמן הראשון, אפי"ה אינו גובה בו ממשועבדים גם מזמן שעמד בבי"ד משום קנס, כיון שמתחילתו היה ראוי ועומד לטרוף בו מזמן הראשון. וכתב הש"ך להסכים לדבריו, אך הוסיף שאם המלוה בעצמו יכתוב לפני שנראה השטר לבי"ד שלא ניתן לטרוף בו לקוחות מזמן הראשון, נראה דכשר לטרוף בו מזמן השני.

ועוד כיון שאין גובין בו אלא מבני חורין קורעין השטר, או כותבין על גביו שלא ניתן

חורין, ואם יטען הלוח פרעתי, דינו כטוען כן נגד שאר שטרות, אבל אם יטען להד"מ הוחזק כפרן.

* וי"א דשטר מוקדם = פסול לגמרי

עין משפט ב. חו"מ סימן מג סעיף יב.יג

יא. שטר חוב מאוחר ^א כשר, שהרי הורע כוחו של בעל השטר שאינו טורף אלא מזמן השטר, והוא שכתוב בו ^ד דאקני, כלומר שקיבל על עצמו אחריות החוב גם על הנכסים שיקנה בעתיד, אבל בלא שכתב דאקני ^ה פסול, אם לא שכתוב בשטר במפורש שאיחרוהו.

יב. שטר ^ו מקח וממכר אפי' מאוחר, ^ז פסול, אא"כ האיחור נכתב בפירוש.

לגבות בו אלא מבני חורין. אבל אין מניחין השטר בידו כמות שהוא שלא יגבה בו ממשעבדי. כ"כ הש"ך ס"ק י"א.

ב. טור בשם ר"י והרא"ש, וריב"ש בסי' שפ"ב, והביאם הרמ"א וכתב הסמ"ע בס"ק י"א דאין ר"ל שנפסל לגמרי, שהרי אם יטען להד"מ אינו נאמן והוחזק כפרן מכח השטר הזה, ורק בטוען פרעתי נאמן. אבל הש"ך דעתו שפסול לגמרי ואפי' בטוען להד"מ נאמן, דהשטר חספא בעלמא הוא לדעת החולקים. אבל לכו"ע גובה בו מבני חורין ומהלוח בעצמו כשהוא מודה, או כשיש עדים בזה. וכתב בקצות שאם העדים לפנינו וזוכרים ההלואה וטוען להד"מ ודאי שהוחזק כפרן נגד העדים. והנתיבות כתב דהעיקר כהסמ"ע.

ג. בתרא קמ"א ע"ב. והגם ששטר מאוחר כשר אין לאחרו לכתחילה משום דמחזי כשיקרא מרי"ו.

ד. ועיין בסי' ק"ד וקיי"ב דקיי"ל דגם בלא כתב דאקני תלינן בט"ס, אם לא שכתב שאר האחריות ולא כתב האחריות לדאקני דאז לא תלינן בט"ס. סמ"ע ס"ק כ'.

ה. כי בלא קיבל אחריות גם על מה שיקנה, וקנה אחרי ההלואה ומכר מה שקנה, אין טורפים מהם, וע"י האיחור בזמן השטר יגבה גם מהם שלא כדין. סמ"ע ס"ק כ"א. ועיין בפעמוני זהב מה שהקשה על דברי הסמ"ע מדברי המחבר בסעיף י"א דאפי' ראו ההלואה בניסן ולא כתבו לו עד תשרי הואיל ולא שטר הקנאה הוא כותבין בו יום שנמסר השטר, והרי יש לחוש שמא קנה הקרקע בין יום ההלואה ליום המסירה, ולפי דברי הסמ"ע הרי בכה"ג אין הקרקע משתעבדת אלא מה שהיה לו בשעת ההלואה. ותירץ לחלק דבשטר הקנאה שעבוד הלוח משעת הקנין, ובלא אקנייתא שיעבוד הלוח משעת מסירת השטר ע"ש. ^ו בתרא קנ"ז ע"ב.

ז. ואם הודיעו למוכר שאיחרו השטר מכר, כשר. כ"כ הש"ך בס"ק ל', ולפ"ז בסתמא, השטר כשר עד שיתברר שלא הודיעו.

והטעם שפסול שמא המוכר לא ידע שאיחרוהו ואולי יחזור ויקח ממנו, ואח"כ יוציא זה שטרו המאוחר, ויאמר חזרתי ולקחתי ממך, וע"כ בהודיעו למוכר שאיחרוהו, כשר.

עין משפט ג.

ח"מ סימן קיא סעיף כ

ב. כו. אע"ג שלא כתב דאקנה אם קנה והוריש הבע"ח גובה מהיורש^ה, ויש חולקין.

ח"מ סימן קיב סעיף א

א. אין הבע"ח טורף מהמשועבדים אלא א"כ היו אותם נכסים ללוה בשעה שלוה ואח"כ מכרם או נתנם במתנה. אבל אם קנאם אחרי שלוה ומכרם או נתנם לא נשתעבדו לחובו ואינו גובה מהלקוחות^ט. מיהו בעודם ביד הלוה^י אע"פ שקנאם אחרי ההלוואה בע"ח גובה מהם. ב שיעבד נכסיו שקנה וגם שיקנה, חל השיעבוד גם על מה שיקנה אחרי ההלוואה^כ וא"כ גם במכרו או נתנו בע"ח גובה ממנו. ודוקא שפירש בפירוש בשטר^ל דאקנה אבל אם לא כתב לו דאקנה לא גובה ממנו אם מכרו.

* י"א מ' כיון דקימ"ל אחריות טעות סופר גם בלא כתב לו דאקנה, מיהו אם כתב לו מקצת אחריות ולא פירש לו דאקנה, י"א^נ דלא אומרים בזה

ה. כיון שרשות היורש כרשות הלוה עצמו דברא כרעא דאבוה הוא, לא כן במכר לאחר בלא כתב דאיקנה אינו גובה דלא נשתעבד.

ומה שכתב כאן המחבר דיש חולקין נמשך אחרי דברי בעל התרומות שסיים דיש חולקין הגם שהמחבר פסק בסתם בריש סי' ק"ז, וגם בסוף סי' קי"ב סעיף ה', דבן במקום אביו עומד לענין יאוש ושינוי רשות, דלא מחשיבין רשות יורש לרשות אחר. ועיין בסי' שנ"ג סעיף ד' ובסי' שס"א סעיף ד'. סמ"ע ס"ק ל"א.

וכתב הש"ך בס"ק י"ד דאם קנה והוריש אפי' לא כתב דאיקנה גובה וכן מוכח מבתרא קנ"ז ע"א וכן עיקר, וסיים ותימה על המחבר שסיים כאן דיש חולקין.

ועיין בב"ח שנסתפק בירושה דבחיים אי דינו כיוורש וגובה ממנו או כלוקח. ט. הטעם מפני שלא סמכה דעתו בשעת ההלוואה עליהן שהרי לא היו בידו. סמ"ע ס"ק א'.

י. ואם מת הלוה ונפלו ליתומים, עיין בסי' ק"ז סעיף א' ובסי' קי"א סעיף כ"א. סמ"ע ס"ק ב'. דגובה הבע"ח מהם דהיורש עומד במקום אביו ולא הוי כלוקח.

כ. מבואר בפ' חזקת הבתים דף מ"ד ע"ב.

ל. כתב הטור דלא נאמר בזה אחריות טעות סופר, וכ"כ הרמב"ם בפ"ח ממלוה הלכה א' וכתב ה"ה שכן דעת מהר"י מיגש וכן מוכח מסוגיא בפ' חזקת דאמרינן ודילמא דאיקנה אמר ליה, ומשמע דבסתמא אינו משועבד מה שקנה. וכ"כ הנ"י ובעל התרומות בשער מ"ג.

מ. הרא"ש והרשב"א בפ' מי שמת קנ"ז ע"ב. והש"ך בס"ק א' האריך להוכיח כדעה זו.

נ. נ"י שם.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אחריות טעות סופר כיון שפירש מה שלא כתב אינו טעות סופר.

* י"א אף אם כתב לו דאקנה יכול לחזור בו כל זמן שלא קנה ^ו, וי"ח ^ע.

עין משפט ד.

ח"מ סימן קד סעיף ו

יב. מה שאמרנו שבקרקע שייך דין קדימה דוקא שהיה בידו קודם ^ו שלוה ^פ, אבל אם קנאם אחר שלוה מבעלי חובות הרבה, אע"פ ששיעבד לכל אחד מהם מה שעתידי לקנות אין בהם דין קדימה, אלא כולם שווים וכל הקודם וגבה ^ז זכה אפי' הוא האחרון.

עין משפט הו.

ח"מ סימן קנז סעיף א

א. לוקח שטרפו ממנו השדה בחובם, בי"ד ^ק כותבים ללוקח שטר ^א טירפא היאך טרפו ממנו בשביל חובו של המוכר וחוזר וגובה מהמוכר. ואם קנאה בחמש מאות והוקרה ושוה אלף כותבים לו שטר

ס. נ"י ורשב"א ומרדכי שם בבתרא קנ"ז.

ע. נ"י שם הביא דעות החולקים. והש"ך הכריע כדעת החולקים וכן פסק הט"ז ועיין בסמ"ע ס"ק ה'.

פ. רמב"ם ריש פ"כ ממלוה ממסקנת הגמ' בבתרא קנ"ז ע"ב. שאז חל שיעבוד המלוה מיד על אותו שדה קודם שלוה מהשני, אבל כשקנה אח"כ חל שיעבוד של שניהם כאחת. ואם קנה בין אחד שלוה מהראשון ללוה מהשני ולא כתב לראשון דאיכני אז זכה השני לגבות ממנו לבדו, שהרי בשעת הלואתו היתה בידו ועליו הלוהו, אם לא שכתב לראשון דאיכני. ועיין באבהע"ז סי' ק"ב בדין כתובת אשה ובע"ח, סמ"ע ס"ק י"ט. אבל לדעת הש"ך בס"ק י"ג דאם קנה בין הלואת הראשון לשני יחלוקו. ועיין בפעמוני זהב דבעל בנכסי צ"ב של אשתו כיון שיש לו אחריות עליו ומתה אשתו, יש בהם דין קדימה לבעלי חובותיו.

צ. כתב בב"י דמשמע מהפוסקים אפי' גבה שלא בבי"ד, ודלא כמו שכתב הנ"י בשם קצת מפרשים דאם תפס שלא בבי"ד יותר מחצי מוצאים ממנו, אבל הש"ך בס"ק י"ד כתב כדעת הנ"י. ועיין באבהע"ז סי' ק"ב סעיף ג' דלא מהני תפיסה כי אם בבי"ד. ודע דגם בלא גבה בפועל ישנו דין של כל הקודם כמבואר בכתובות פ"ד ע"א, דאע"פ שלא תפס יתנו לכושל שבהן לר' טרפון, וכ"ש היכא דשוין וכ"כ הרא"ש שם בפ"ט סי' י"א. ובספר פעמוני זהב העלה דה"ה אם עשאה הלוה משכונא לבע"ח המאוחר הוי כגבה. ע"ש.

ק. ואין הבעל חוב צריך לכתוב לו הרשאה או שטר הודאה שהוא טרפה ממנו, כ"כ הב"י בשם הרשב"א בסי' קי"א במחודשים ג'. והרמ"א הביאו כאן.

ומה שבי"ד כותבים לו הוא מקמא ט' ע"א ובכמה מקומות בש"ס "אחוי טירפך ואשלם לך" כלומר תראה לי שטר טירפא מבי"ד שטרפו ממך ואשלם לך. ובכתובות צ"א ע"ב אמרינן בכמה כתבינן שטר טירפא.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

טירפא באלף ר, וה"ה אם היתה שוה אלף בשעה שלקחה ובשעת הטירפא שוה חמש מאות ש או שהיתה שוה אלף בעת שלקחה ולקחה בחמש מאות, כותבים ה הטירפא באלף.

א. ב. כל הדין שיש ללוקח עם המלוה, כך דינו של לוקח ראשון שבע"ח טרף ממנו ובא הוא לטרוף מהלקוחות שקנו אחריו, ואפי' לא מכר לו בשטר אלא בעדים א ואפי' לא פירש לו באחריות ב.

* י"א ג דוקא מוכר, אבל נותן מתנה בעדים בלי שטר אינו טורפה, דמתנה אין לה קול אלא בשטר.

ר. דאם לא כן הוי הפסד ללוקח במה שטורף הבע"ח ממנו, והמוכר כתב ללוקח בלא פסידא כלל, וזהו בכלל עמליהן ושכחיהון, וכ"ש אם לקח באלף אע"פ שאינו שוה אלא חמש מאות.

והסמ"ע בס"ק א' הקשה דמשמע מכאן שהבע"ח טורף כל היוקר ובסימן קט"ו כתבו הטור והמחבר שאין המלוה טורף אלא חצי בשבח, ותירץ בעשאו למלוה אפותיקי שאז טורף כל השבח, ועוד י"ל דהוקרה ושוה אלף היינו מחצית השבח שלו המגיעו שוה אלף. כ"כ הש"ך ס"ק א' בשם הב"ח.

ש. כך כתב הטור אבל בבעל התרומות כתב דוקא אם היתה שוה חמש מאות ולקחה באלף כותבים לו אלף כי יכול לומר לו הרי אתה ראיתה שלדידי שוה אלף כי לקחתיה ממך באלף הגם שהיתה שוה רק חמש מאות. אבל אם היתה שוה אלף ולקחה באלף והיום שוה חמש מאות אין סברא שיתנו לו אלף דלמה ישלם לו יותר משויה, וכן כתב ה"ה לגבי ערב בפכ"ה ממלוה והביאו הב"י בס"י קל"א סעיף י"א. והש"ך בס"ק ג' כתב שודאי ה"ה חלק על הטור ומסתברים דבריו ודלא כהב"ח שהעיר על ה"ה.

ת. ושטר הטירפא מהני לגבות מבני חורין של המוכר, דשבח אינו גובה ממשועבדים כמ"ש בס"י קט"ו. והש"ך בס"ק ב' כתב דנפ"מ לדעת התוס' וה"ה שהלקוחות שקנו מהמוכר אחר שנכתב הטירפא טורף מהם גם השבח לפי שהוא כבר קצוב ניחא שכותבין לו שטר טירפא גם להוציא מהם.

א. ולא קשה משטר הלואה דאין המלוה טורף כי אם בהלואה הנעשית בשטר ולא בעדים, כי במוכר הוא מוכר בפרהסיא כדי שיתקבצו קונין הרבה ויוסיפו במקח וא"כ העדים עושים קול ולא צריך שטר, אבל בהלואה מאן דיזיף בצינעא יזיף. ולכן אין המלוה טורף כי אם בהלואה בשטר כ"כ הסמ"ע בס"ק ה'. והוסיף שמהאי טעמא כתב בהרמ"א דהנותן מתנה בעדים ור"ל אפי' באחריות אינו טורף דג"כ לזה אין קול ואע"ג שאומר בעדים כתבוה בשוקא וחתמו בברא שאני נותן לפלוני כך וכך כמבואר בס"י רמ"ב סעיף ג', מ"מ כל זמן שלא כתבו אין הנותן מאסף אנשים כמו במכר.

ב. אבל דעת בעל התרומות דבמוכר בעדים לבד לא אמרינן בזה אחריות טעות סופר כיון שלא כתב שטר, וכן משמע ברשב"ם דף מ"א. ש"ך ס"ק ה'.

ג. ה"ה פ"א דמלוה הלכה ה' בשם חידושי הרשב"א בשם ר"ח. ונראה מדבריו שהנותן שדהו בעדים וקיבל עליו אחריות אינו גובה מנכסים משועבדים. באר הגולה.

א. ג. הדין שטורף כשמכר לו בלא שטר אלא בעדים, דוקא כשהעדים מעידים שלא חתמו על שום שטר במכר הזה ^ד, וגם מעידים שלא היו שם עדים אחרים רק הם, ומכל מקום בי"ד כותבים לו איך טרפו ממנו לראיה ^ה כדי שיתבע הלוח שמכר לו.

ד. דאי לאו הכי דילמא יטרוף בעדים, וחוזר וטורף בשטר או בעדים אחרים באר הגולה ופשוט הוא.

ה. אף שאין הלוקח הראשון יכול לטרוף מלוקח שני כשאין לו שטר מכר אלא א"כ העדים מעידים שלא חתמו על שום שטר באותו מכר, וגם לא היו עדים אחרים במכירה, מ"מ לענין לגבות מהלוח עצמו כותבין לו, שהלוח יודע את האמת אם נתן לו שטר, ע"כ לא חשו שמא יטרוף מהלוח ב' פעמים, וגם הוא שהפסיד עצמו שהיה לו לומר לעדים שלא יעידו בע"פ כשחתמו לו על שטר. סמ"ע ס"ק ז'.